

הר הבית דורש אין לו

הרב יוסף יחיאל אלבוים

ראשי פרקים

מבוא

- א. העושים - מצליחים
- ב. ערך הר-הבית בעינינו
- ג. אין תחליף להר-הבית
- ד. בית המקדש - נשמת יהדותינו
- ה. למי ולמה בית-המקדש?
- ו. כי שם ציוה ה' את הברכה
- ז. פחדו בציון חטאים!
- ח. מקדש מלך - עיר מלוכה
- ט. קמתם תחת אבותיכם...
- י. המקדש צריך דרישה!
- יא. עלו ההר!

מבוא

"מנהג ותיקין" השתרש בינינו עוד מימי איסור הכניסה ליהודים לעיה"ק ירושלים - לבקר את כותל מערב הר-הבית ולהזניח את מקום המקדש, בבחינת "תוכו זרק קליפתו אכל".

זה כמה, התארגנה קבוצת יהודים שוחרי מקום המקדש. מהם בהסתר מעינא בישא פנימית וחיצונית, ומהם דוקא בגלוי, בבחינת: וראו כל עמי הארץ (תרתי משמע) כי שם ד' נקרא עליך.

וכמסורת הפקידה האחרונה, פקידת הארץ - גם צעד פשוט ומובן מאליו זה, נתקל בהתנגדות גוברת והולכת, בכלי המלחמה המקובלים מכבר: איסורים דאורייתא, כריתות, חרמות, שבועות ("אל תעלו בחומה") וספיקות הלכתיות. ולשונות רעות מוסיפות: התגרות באומות, פריצות, תערובות, בנין נערים מנוערים ועוד כהנה. מביני לחש מוסיפים-מסכמים: והיא לא תצלה.

ולאחר שכל הרבנויות הממלכתיות, המפלגתיות והעדתיות (פרט לסנהדרין בלשכת הגזית) הצטרפו למנגינת המועצה המוסלמית העליונה "הר הבית בידינו עד ביאת המשיח" (לעולם ועד, רש"י כתובות כד ב), התרחבה המבוכה והכתה גלי יאוש מקפיאים שחדרו לעצמות העם והרנינו גויים, אויבנו-פלילים

המבינים שעם ישראל, כהודאתו, אין לו תקומה עד ביאת המשיח. עד אז - כל מקום המקודש מחברו בעולם, פחותות בו הזכויות ליהודי: הים שקדושתו קלה, הזכות בו ליהודי גדולה ביותר; ארץ העמים שמעלתה יתירה (חלה דרבנו, ערלה ועוד), זכות פחותה בו לישראלי, ומפעם לפעם אף ממעטים במספרו; ארץ ישראל קדושה יותר - אין בה כלל מקום לעם ישראל ("לא תעלה בחומה" "לא תתגרה באומות"). אין צריך לומר ירושלים שקדושתה יתרה (ולא עוד אלא שבתוקפנות נכבשה במלחמת ששת הימים אליבא דכל אומות העולם). מקום המקדש קדש קדשים - איסור כריתות בו לאיש עברי, ולא יעלה על הדעת שיעלה מאן שהוא להר ה' ויקום במקום קדשו. בן ברית אל יבוא אל הקדש פנימה!, משוחרר הוא למען אויב ואורב.

א. העושים - מצליחים

לנו קל למצוא ידינו ורגלינו בסבך, מאשר לאבותינו - עמנו נסיון בן כמאה שנה אתנו. מאז נפתחו שערי גאולה לעמינו, יחידים חדרו דרכם והורו דרך לרבים, כשמימין ומשמאל מזנבים בהם ריאליסטים ובעלי דמיון. ריאליסטים אמרו: דרכי גאולה נאותים יותר לעמנו כאן ועכשיו בגולה, באידיש-לאומית או באספרנטו קוסמופוליטית. ובעלי דמיון אמרו: דרכי גאולה קלים לעמנו (חבלי גאולה שכחו או השכיחו) שם ומחר בביאת המשיח, בנתיים איסור חמור עלינו להוציא ראשנו מהחול אל הקודש, ולנסות לשפר מצבנו ולקדם גאולתינו, לא ארץ ישראל ולא הר הבית לא עצמאות ולא בית המקדש ומהדרים נמנעים מאתרוגי א"י מפני אתרוגי יונים שנקבצו ונתקדשו עלינו בגלות!

בלי לנתח הסיבות - על כל דרכי החלופה באה הכחדה נוראה וכמעט מושלמת, ודוקא קילוח דק של הווי גאולה, (לשעבר: "רודפים" מסכני העם; "ריקים ופוחזים"; "רודפי כבוד"; "מהרסי-דת"; "מיעוט-מבוטל-בעם"; וכו') דרכם צלחה מעלה מעלה. המחיר ששולם היה (נביאי השקר הבטיחו גאולה בחנם) אך גם התמורה הפליאה לב כל רואיה ושמשה נושא לקנאת הרבה עמים, מן המעטים ששרדו מהשוואה נעזרו רבים ע"י המיעוט המבוטל לשעבר שהפך בינתיים לזרם המרכזי החיוני בעם.

הלקח: העושים, הבונים, העולים, - מצליחים אף שהם מעטים מבוטלים הוזים... והרבים, עם שהם ה"טובים", ה"מיושבים" ה"מעשיים"... לא מצליחים לדחות לבטל ולסרס גאולה ודרכם הופכת ללעג ולקלס.

ההקדמה נחוצה כדי שהקורא הישר ישקול ישפוט ויקבל האמת ממי שאמרה לפי משקלה העצמי ולא לפי משקל מחזיקה.

ג. ערך הר הבית בעינינו

כבעל מום שהתרגל (לא בלי יסורים כמובן) לתחליפים למענקים ולתומכים-מסעדים, ובהתעורר הזדמנות לתיקון מומו, לא תמיד ישיש על המציאה (ק"ו כשכרוך בה כאב ומאמץ), כן לא מובן לרבים, מה לנו ולבית מקדש "אין כבר איפה להתפלל מחוץ להר הבית"? זועקות כותרות ראשיות בעתונות דתית חרדית, וממלאים נושאי הכלים בפלפול: אלפיים שנה חכינו ותחת מקדש אש משמים נלך להתפלל במסגדים שעל הר הבית?! נחכה עוד אלף שנה! מה נפסיד!. העיקר שיתקיים בדיוק כחלומותינו, נחיתה רכה של "מקדש אש (הרי באש, ה' נשפט כבר באירופה) מן השמים".

מחרים-מחזיקים אתריהם יהודינו המתקדמים הרפורמים: בריחות צלי עתיקים נעבוד את א-לוהינו? ומסתייעים במחבר חוות דעת (מזויפת) "איך נשא פנינו אל הגוים בעבודה מסוג זה" ובתוך תוכס בוזים בעצמם בעבודה (זו העבודה "עבודה עברית" שכזכור היתה מערכי היסוד, ואולי דגלה הראשי של תנועת התקומה...) כלום נאה "עבודה" בידים ידי עשו לעם חכם ונבון, ליהודים ש"בעלי מוח" הם מעצם טבעם, כידוע ומפורסם!?!...
הצד השווה שכולם: הבודק בציציות רופאו בהכרח שאינו מודע מספיק לחוליו-כאבו.

ג. אין תחליף להר הבית

שלמה המלך בונה המקדש הראשון הכריז בחנוכת הבית "ועתה א-לוהי ישראל יאמן נא דבריך... להיות עינך פתוחות אל הבית הזה... לשמוע אל התפלה אשר יתפלל עבדך אל המקום הזה... ועמך ישראל אשר יתפללו אל המקום הזה ואתה תשמע... וסלחת... ובא אלה לפני מזבחך בבית הזה ואתה תשמע... ושפטת... בהנגף עמך... והתפללו... בבית הזה ואתה תשמע וסלחת... ולא יהיה מטר... והתפללו אל המקום הזה... ואתה תשמע, רעב... דבר... שדפון ירקון ארבה חסיל... כל תפלה כל תחנה... לכל אדם לכל עמך... ופרש כפיו אל הבית הזה ואתה תשמע וסלחת ועשית ונתת... וגם אל הנכרי... ובא והתפלל אל הבית הזה ואתה תשמע...".

קדושת הבית הראשון שעשה שלמה קדשה עולמית. כן הסכימו הפוסקים כדעת הרמב"ם ואפילו בזמן חרבן הבית. ואם כן מקום תפילתנו בקשתנו והודאותנו לבורא הנו אך ורק בית הבחירה אשר אותו א-לוהי ישראל למושב לו. גם החולקים על הרמב"ם וסוברים שאין הקדושה נוהגת (ואף גם לא האיסורים) במקום המקדש בזמן חרבנו, העידו כי מנהג כל ישראל לבוא

ולהתפלל אל המקום הזה גם כשהוא נתון ביד זרים. ואנו היום - מקום שהתפללו בו אבותנו מימי אברהם יצחק ויעקב ויד ישראל תקיפה בו, נעקפנו ולא נתפלל בו?! מקום אשר בחר בו ה' לשכנו לא נדרשנו ולא נבואה שעריו?! שומו שמים על זאת ושערו, חרבו מאד נאום ה'!

ד. בית-המקדש נשמת יהדותנו

מחצית ממצות התורה קשורות לעבודת בית המקדש, התרגלנו כקיסע להשתעשע בחצי יהדות ולצאת חובת החצי השני בתיקון חצות הלילה (אולי נתקן גם תיקון חצות היום תמורת מעשה החצי הנותר לנו לפליטה ונוכל לחיות כגויים גמורים?!). "אונס רחמנא פטריה" כשישבנו גם בכינו בגלותנו בזכרנו את ציון עד שהקב"ה יאפשר לנו לקיים המצוות המנועות מאתנו. האפשרות ברוך השם באה - הנמשיך לבכות ולא נקום לעשות? הרי נפסיד גם את שכר הבכי שכמתברר היה מצות אנשים מלומדה, הרגל גרידא ולא תחנן למטרה. כמעט נדמינו ליושבי חושך וצלמות ארץ ציה וטמאה המתפללים בפהם ולבם בל עמם "וקבצנו מארבע כנפות הארץ לארצנו" "ונפוצתינו כנס מירכתי ארץ" "נודה לך על ארץ חמדה טובה" ועוד רבות כהנה וכהנה.

ה. למי ולמה בית המקדש?

סדרי שמות-ויקרא שבתורה למלאכים נאמרו או לגויים נתנו? הרי לנו ולבנינו היא! אם לא באהבה נקיימה, בחימה שפוכה ימלוך עלינו. מה לנו ראש חודש בלא מוספים? מה לנו מועדים בלא עליה לרגל, בלא עולות ראיה ושלמי חגיגה? מה לנו חג בלא שמחת השואבה? מה לנו ערבה בלא מזבח? מה לנו יום הכיפורים בלא כהן גדול בלא קטורת בקדש הקדשים בלא שעיר פנימי וחיצון? מה לנו ראש השנה בלא שופר של המקדש, בלא שיר הלויים במוסף? מה לנו חנוכה בלא מנורת היכל, והחושך גובר ומאפיל בנפש פנימה? מה לנו פסח ללא הקרבן הציבורי משפחתי, ומה לנו הביכורים אם תחת ביכורי פירות לבית ה' אילנות סרק נביא לבתינו? ומנין תצא לנו הוראה אם שממה לשכת הגזית? כלום אבני גזית חסרנו? או שמא אנו חוששים לאיסור "לא תבנה אתהן גזית"?... הלה' תגמלו זאת אשר הסיר "גדר דרכי בגזית"? מה לנו לקונן יללת תנים בתשעה באב, בזמן שיופי אדמתנו לזרים בעווננו, ואיך נעזי פנינו ונקשה ערפנו לומר לפניך צדיקים אנחנו ולא חטאנו. ירושלים מהי? הכותל, מגדל דוד, או הר הזיתים? הזאת העיר שיאמרו

כלילת יופי משוש לכל הארץ? עד מתי יחרף צר ינאץ אויב שמך לאמר: אנו שומרים על קדושת "חארם א שאריף" והיהודים מחללים את הר-הבית. שנינו: היה רוכב על החמור (לבן!) ואינו יכול לירד יכוין לבו כנגד קדש הקדשים. מי פילל שנבוא אל המקום ונסובב פנינו אל הקיר, ואחורינו אל היכל ה' ואנו משתחוים אל... הכותל!

הלא כה עשו אבותינו כשכורש משיח ה' נתן להם רשות, וקול הבוכים גבר על השמחים, ובזאת קבעו בכיה לדורות, כנאמר בש"ס: אם עשיתם עצמכם כחומה בימי עזרא לא היה הרקב שולט בכם ככסף, אשר על כן אמר ריש לקיש: בה! שונא אני אתכם יהודי בבל! וכבר חגי הנביא לחם בבני דורו שפרסמו איסורים לעליה בחומה עד ביאת המשיח וכה אמר להם: "עלו ההר והבאתם עץ ובנו הבית וארצה בו ואכבדה אמר ה'".

ו. כי שם צוה ה' את הברכה

וכיצד תתברך הארץ ותתעלה בעיני העם לתפוצותיו, אם לא ע"י המקדש? ואז אולי גם יבינו פזורי עמנו כי בגלות הנם? לפי מידת זיקתנו אל המקדש מודדים אויבינו את אחיזתנו בארץ, אם כארץ גאולה או ח"ו תחנה בדרכי נדודינו.

וכשיבנה המקדש עיר ציון תמלא שיר חדש, לא נאמין איך ויתרנו עליו בשאט נפש, איך לא הרגשנו בחסרונו העצום, בחצי המלכות החסרה בלעדו, איך לא הבננו חיוניותו לעמנו, מתי מעט המבינים כבר, בהם ובהתרבותם הדבר תלוי.

ההיה דור לפנינו שויתר על הר הבית כשרק נצנצה ראשית תקוה להגיע אליו? האפשר בכלל לעקוף את בית המקדש? הרי את בית חיינו אנו עוקפים! את לבנו אנו עוקפים! (מעקפים עושים ללבבות חולים אנושות, האם זה מצבנו?). הגיע הזמן לנסות לעלות מעמק הבכא (כותל הדמעות) לתל-תלפיות (שכל פיות פונים אליו).

ז. פחדו בציון הטאים!

ה"ריאליסטים" שבקרבו הוזים חולמים עלינו בלהות לאמור: הנה הנה עולה על ארצנו האיסלם העולמי "המאוחד" לעשות בנו שפטים. ועוד הם אומרים: למה ועל מה רגזה הארץ - על רשות כניסה ליהודים הטמאים לבירת בירתם "הר הבית" בירושלים; אם עד היום הניחו לנו הרי זאת מפני ששמרנו

טוב על מקום קדשם (השלישי בחשיבותו לאיסלם!) וברגע שנפסיק לנדות עצמנו מהר הבית, כל ידידנו המוסלמים בן רגע ייפכו לאויבים ויצאו להשמידנו. - והפחד נישא ברמה משופט היושב על כסאו עד איש הציבור הבור. עורו מהזיותיכם והקיצו מחלומות בלהותיכם.

האם להשתרש בארץ רחוקה שוממה ומוכה קדחת ביצות, היה קל יותר מליטול זכות תפילה ועבודת פולחן על הר כבוש במרכז הבירה?! האמנם כל כך נכבד ורציני בעיניכם רגש הקדש של בני המדבר מלכי הזימה והזוהמה המשתחווים לאבק רגליהם למול עם-עולה השב אל ביתו-מקדשו?!
ריאלית: סיורים קבועים של מביני טעם (ולו מעטים) על הר הבית, יעשו מה שעם שלם אדיש והוגה-דעות-עצלנות, לא יעשה, וכל כלי יוצר עליך לא יצלה.

ח. מקדש מלך - עיר מלוכה

מרכז ומגבש עם ישראל הוא בית קדשנו ותפארתנו, מקרין הוא על כל יהודי באשר הוא ומרטיט את נימי נשמתו, שהרי קדושתו נובעת מקדושת מקדש עמו ישראל שקדושתו קדושת עולם ומן המקדש מושפעת הקדושה מן העולם ועד העולם, שם השלמות משם האחדות ומשם יוצאת ההוראה לעולם שכולו טוב, משם יראה כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, ומשם יאיר המאיר לארץ ולדרים עליה, אמן.

נביאיך חזו לך שוא ותפל... (איכה ב יד) הרגילים לכוון כל פרט וכלל מחייהם ומעשייהם לפי שו"ע מדוקדק היטב בביאורי אחרונים ומפרשיהם ז"ל ושליט"א, אינם מבינים או אינם רוצים להבין כי עניני גלות וגאולה אינם ענין ל"דינים". כמו שאין דין לגלות, כלומר לחשב מראש איזה צורה ואופן תלבש הגלות והעונש לפי המעשים, עד שתאמר עונש זה אינו כהלכה למשה מסיני או לפי דעת פלוני ופלוני, כן בדיוק אין דין לגאולה השלמה או לאתחלתא שלה לומר: אם כך ובאופן זה היא באה, הרי היא גאולה ואם בצורה אחרת הרי היא זיוף. לא אליהו ולא שופר לא חמור לבן ולא שנות דניאל קובעים אם גלות היא אם לאו, גאולה נקבעת רק על ידי שירה, אם המצב הכללי מתנגן לומר שירה - גאולה היא, ואם מכריח הוא לקונן קינות - גלות היא, שואה - שואה היא וחרות - חרות היא ואינם זקוקים לסימנים נוספים, אלא שהבדל יש ביניהם: שואה אי אפשר לאבד וחרות אפשר לאבד חלילה כשאין מעריכים אותה ומהללים ומשבחים ומודים עליה לה', כבר אמרו: ראוי היה חזקיהו ליעשות משיח, ומשלא אמר שירה על מפתל סנחריב (אולי לחשו לו שלמשה על הים נעשו דברים גדולים יותר...) - קלקל.

ט. קמתם תחת אבותיכם...

עוד אמרו: ראוי היה עזרא להיות גואל כמשה רבינו, וכיון שדורו חטא ולא ניצל את ההזדמנות לעלות לארץ, שנאה ירדה על יהודי בבל ונדחתה הגאולה. תירוצים נימוקים אסמכתאות בטח לא חסרו גם לגאוני בבל לפשעם, אלא שגאולה לא בספרים היא ואפילו הכתוב מפורש לא תמיד מבואר ובאספקלריה מאירה נאמר, משיח יכול להיות משה רבינו, יכול להיות חזקיהו המלך, יכול להיות כורש ויכול להיות בר כוכבא עד שנכשל וחסא (מי יודע אם לא בגלל ימין דוחה של קנאי הדור) ונענש, ויכול להיות חלוץ קצר מכנסיים מרוסיה. ומעולם לא הכחישו דבר פשוט זה אלא הבורים ובעלי נגיעה לשם שמים (כדור המדבר שחשש ליכנס לארץ מטעם ביטול תורה).

מטהרים-טמאים

מטמאים-טהורים

ואומרים קדוש!

כל "דיני" המקדש, לא יבטלו ולא יוחלפו ולא ימנעם דקדוק הלכה (ובפרט בדרך חשש וגרמא כידוע מענותנותו דרבי זכריה בן אבקולס שהחריבה מקדשנו) אלא אונס כיבוש המקום ע"י אויב. חובה עלינו לקיימם כשאר כל המצוות ושכרם מרובה ועונש ביטולם רב שקידוש שם שמים ברבים תלוי בהם.

כל אגדות משיח, דינם מסור לשמים, מתי יעזרו בידינו ומתי ביד צוררינו, באיזה כח ובאיזו צורת שלטון ובידי מי.

כיון שנדחקו ובאו אגדות הגאולה למסגרת ההלכה, כזה ראה וקדש וכזאת תראה ורחק. נדחקו הלכות המקדש לאגדה, ונוצרו מושגים חדשים בתורה גאולה-כהלכה ומקדש-אגדה, ומי יתן ולא נענש ח"ו על דחיפת מצות המקדש בחזרה לשמים בקיפוח הגאולה שעם כל רצוננו לא נוכל לחזור ולהוציא, מידי שמים. כענין שנענשו המעפילים במדבר.

י. המקדש צריך דרישה!

באו זדים וחיללוהו ואסרו כל מחנה הלוייה ותוספות הורדוס שלא נתקדשו כלל, באיסור כרת לטמאים, איפה עוד נשמע כרת מדרבנו, ואולת גוררת אולת כאילו אין אנו בקיאים בגבולות, אמנם כן יצר סוכן בנו שאם הר הבית היא נגע, את הבית יקציעו מבית ומחוץ סביב והוסיפו עליו ועל סביבותיו - לא כן היא: הר הבית הוא מקום קדש קדשנו, ומצוה לברר וללמוד ולדעת היכן הוא

היכן גבולותיו, נכון, צריך להתאמץ בו, כמו במצות קשות כתפילין, ארבעה מינים ועוד, לשכנו תדרשו כתיב, ציון היא דורש אין לה - מכלל דבעיא דרישה! האם נשב באפס מעשה?!

יא. עלו ההר!

טומאה הותרה בציבור לצורך עבודת בית המקדש, ולצורך בנין הבית והוצאת טומאה - שוב הותרה כניסה בטומאה.
ומכאן:

עלו ההר
והביאו עץ
ובנו הבית!

ובזאת נבחן האם מן המקדש אנו מתיראים או ממי שהזהיר על המקדש.
רבונו של עולם, עשינו את שלנו אף אתה עשה את שלך!